

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 49 (1935)

Artikel: Da piz a chantun
Autor: Po, Chasper
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-205612>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 02.04.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

DA PIZ A CHANTUN

Rimas da Chasper Po
(C.H.Asper)

Impè da prefacziun.

Eu chant, sco chanta l'utschelet
in solitaria gonda;
el chanta be per sai sulet,
il trill chi squilla da seis pet
al es già paj'avonda. —
(eir eu spess chant ... be per chantar ...
eir scha be pacs stan a tadlar.)

Fantasia.

a M. M.

Cun chadaina da fier al pe liada,
giuvn'aivla vzet ün di in rich giardin,
sbatter furius las alas, stanglantada
d'inütels sforzs, posand lur'a la fin.
O düra sort! Esser pel liber nada,
Sü vers l'otezz'attratta da cuntin
ed as sentir impé gio'l bass rantada.
E pür, quant trist chi saja seis destin,
nö'cun invilgia ma cun cumpaschiun
guard'la gio co chi's scunfla'l van pavun.

Üna ballada mancada

Pro Dionisius, il tiran,
 Möros s'aprosma plan a plan,
 mo l'arma ch'el tгнаiva zoppada,
 scuverta gnit da la sudada.
 «Che laivast cun quel schnat stilet?»
 Tuot gritantà Dionisius dschet.
 «Eu quel portaiva pro'l molet,
 be per til far darché güzzar,»
 rasponda Möros e sün quai
 as mett'a rier uossa'l rai:
 «Ha, ha, nö'mal l'hast impissada,
 spargnà m'hast fors'üna ballada —
 Laschain passar per quista jada!
 uschlois pichà t'vess sün quel trembel:
 Vé, Möros, bavain üna insembel!»

Poet e rechamadura

Güst sur ma stanza al plan sura,
 là stà ün uschedit poet,
 chi zaccla vers fin a tard'ura
 per fabricar qualche sonet.

Vidvart ma finestra n'ha la vista
 sün üna lobch'e là suvent
 lavura üna blond'artista,
 chi fa rechams, alch da stupend.

Seis agil man cun maestria
 unir sà splendidas culuors,
 fa nascher föglias, nascher fluors...

Qua esa vaira poesia,
 schi, poesia bler da plü
 co pro quel fabricant cassü.

Ad üna leua noscha

Superstizius nu sun, mà cun misteris
dal supernatüral nu'm'impachet,
a mezanot eu pass franc tras sunteris,
temma nu'm fa la vusch dal püf sül tet.

I pür eu nu sa co, am saint il pet
strendscher da ferm'anguosch'e dubis seris,
sch'a bratschas cun ma chara pass per via
id inscuntrains üna figüra s-chüra,

cun nosch surrir suot naira liadüra.
Veglia sgrischusa, eu't cognosch per stria
e, be podair! eu'less cun jüzza lama
far üna crusch sur da ta leu'infama!

Il postigliun

(Lenau)

Bell'eira la not da mai, clêr in tschêl brillaivan
milla stailas, nüvels albs quaid il blau nodaiivan.

Tuot posaiva, god i prà silenzius durmivan,
be da glüna'ls razz malsgürs, qua e là glüschivan.

Quaid be ün zefir liger tanter l'verd s'sentiva
e dascusamaing scutand, leiv l'auai curriua.

Flott sa giaischla'l postigliun minchatant schloppaiva,
lura da seis corn la vusch clêra strasunaiva.

Dad ils quatter schlass chavagls ils greivs pass s'udivan,
chi al trott il lung stradun legers percurrivan.

Prad'e bos-cha, apaina viss, già al ögl s'zopaivan
ed in prescha champs e saivs davo man mütschaivan.

Sul imez la prad'in flur, staiv'ün s-chür sunteri,
chi fermaiva'l viandant ad ün sguard plü seri.

Circondà dad ôts mürs grischs, s-chür il champ s'tendaiva,
da la glüna sblach il razz sün 'na crusch crodaiva.

Seri s'fet meis postigliun, las mastrinas tira'l
e cun ün suspür repress vers la crusch sü mira'l.

«Quia haja nom fermar» (e la roud'el serra)
«cassü dorma meis cumpagn illa fraida terra.

Ün cumpagn fidel sco quel nu chat plü, el vaiva
ün cour d'or, ingio ch'el jess, tuot chi bain al'laiva.

Speravi passar nu poss, sainz'am fermar quia
per sunar üna chanzun in memorgia sia.»

El mods legers fa dudir, chi allegran l'orma,
dal povret chi sü cassü illa fossa dorma.

E dal corn il leid strasun gio dal ôt rebomba,
sco cha'l pluoder raspondess da la s-chüra tomba.

Già dalöntschi eiran svanids, god e crusch e glüna
mo m'paraiv'amo d'udir l'eco d'la collina.

Impreschiun d'indumengias

Dumengia es hoz, in festa la vallada,
serain il tschêl — sül lung banc avant porta
sezzan duonnans in nair'ampla bratschada.
Qua vain ma Gretta (ansius as porta
meis sguard vers ella gnind jo per la strada)
in man il cudesch da Schlarigna, scorta.
Dad ella spet invan hoz ün'ögliada,
ell'es dal tuot in sia pietad assorta....
Chara, pür taidl'intant il Ravarenda,
chi't muossa da virtüd la stippa senda
mo quista not, cun mai stast a marendà!

Üna scumissa

Tü dist, Tumasch, ch'eu nu sun bun da far
in main co quatter uras ün sonet?
e bain, scha voust scumetter, eu scumett!
intanta il mez liter 'lains postar.

Mo baininlet tü nu'm stoust disturbar,
perché uossa subit a l'ouvra'm met;
eu vulesch far ailch propcha inandret,
cha tü nun hajast zist da critichar.

Schi guarda! Fattas sun già las quattrinas,
il greiv quel vain pür uossa — cun finir!
Glivrar as sto precis cun las terzinas,

surour quadordesch lingias nu's po ir. —
Mo halt! uoss'esa cot la barschadella.
Puchà be cha nu vains scumiss «Sassella»!

Seguond Panzacchi.

Fluors sblachidas, marüschlas e bindels,
dutschs biglietins (n'ha tgnü tuot cussalvà)
charas memorgias da meis ans plü bels,
strendscher s'vögl hoz al cour amo 'na jà.

Da fögls e fluors eu saint üna savur
smarida s'exhalar, pro minch'oget
reviv'ün dutsch algord da vegli'amur
e mincha fluor serr'ün gentil affet.

Schmari, svani, mo pür tuot nun es mort,
fin'a tant chi surviv'amo l'algord.

Piz Champatsch

Seraina pasch regna sün las ôtezzas,
qua da la val nu riva la rumur,
ôt suroura'ls umans e lur bassezzas
la pizza's doz'in tuotta sa splendur.

In ôt! In ôt! Eu vez l'aivla chi sgola
sur il piz il plü ôt. Uoss'in oriaint,
imez a nüvels d'or e da viola,
s'avanza'l rai dal di, clêr straglüschain.

In ôt! In ôt! Qua glüscha la natüra
d'ün'otra vita co illa planüra,
plü libra's sainta l'orma e plü püra.

(Mo quel chi fet quists vers, staid'in collina
stüdgiant sper fin salsiz e cler Vuclina,
igls ögls profuonds da giunfra Ernestina.)

Poet e tagnacudeschs

«Cura ch'eu't vez, o bella da las bellas,
schi'm saint in cour sco dutscha melodia...»
(Al diavel quistas sommas! Amo quella's
manglaivan m'ruinar hoz la poesia!!)

«Sco dutscha melodia'l cour m'inonda,
a sentimaints plü ôts am saint portà...»
(mo'l quint corrent intant nu corresponda,
il saldo'n mincha cas sto gnir müdà.)

«O chara! Dim! Co mà exprimaraja...»
(Transport da fögl 28 al 102)
«co't dir tuot quai ch'eu saint? Ah, quai nu saja...»

«Eu nun ha plets avuonda grazius...»
(Mo quai bain saja: fat es il malom,
nan cul «rasin» — al diavel il femnom!)

Sbaita ungaraisa

Seguond Petöfi

In bassa sbaita, suot il veider tet,
stupenda blonda sün porta's muosset,
e tuot in d'üna jà, tuot eira bè,
la trida sbaita ün stupend chasté.

Illa sbaita sgrisclus eira'l café,
il vin spür tössi, gob il canapé,
e pür tuot quai a mai paraiva bé,
sco stüva bella da pumpus chasté.

Ell'üna saira üna rös'am det,
e sül banc pignia dasper mai sezet,
id eira stret sül banc, mo bé — tant bé,
plü bé co'n sala da grandius chasté.

Decrescendo

I füt ün temp, cura ch'a l'orma mia
staivan preschaints sco ideals da gloria
ils celebrats magisters da poesia.
Siouer quels grands id ôt sur la baldoria

dal filiström (chi be per l'or s'sfadia)
as conquistar ün nom degn da memoria,
tal deira'l sömi meis. — Cun ironia,
sco a luntan fantom d'antic'istoria.

m'impais uoss'a quel temp. La fantasia
da lönch innan ha seis ôts svouls restret,
La Musa vi e plü d'inrar m'suria:

pürmass'a quist bel puonch es il poet,
cha el cun stainta granda e fadia
rivet a stampiar quist staif sonet.

Scena famigliara

Il bap, squassand il ché, leja sa giasetta,
 las duonnas cumodan üna veglia tualetta,
 las mattas udissan gugent ailch da nouv,
 bapsegner quel quinta dal 59.

Rassegnaziun

Margarita, tü chi est tant bella,
 Margarita, sajast main crudela!
 mo scha propi nun am voust amar,
 Schi vögliarà pazienzcha
 e lascharan be star.

Perquai!

Il cast Josef tant spert mütschet,
 ch'el seis bel mantel bandunet
 pro la signura Potiphar.
 Quai es ün cas plütösta rar,
 anzi fich rar — mo qualchün disch
 cha la signura deir'ün sgrisch.

Un cumpagn da viadi da Zernez.

«Va bain — a B. ans chattaran, mo ingio?»
 Güsta precis eu nu savess da dir,
 perché neir jou là nun sun stat amo;
 però ch'El guarda be d'as inredschr,
 cura ch'el riv'a B. ingio chi's chatta,
 ün bun majöl id üna bella matta.

A Peider Linsel

in resposta ad ün seis sonet.

Critic mass'indulgiant (quai dir as sto)
est Peider, Tü; — mettain ils puncts sül «i»,
sco cha dal rest sto far glioud da Bürò. —
Meis «Pegasus» pürmassa malnudri

ha'l flà cuort, zopiond va sco ch'el po.
Mo'l sà dar spüffs, cha perchürar as sto
da nun ir sur las lattas, teis ami.

«Rimader» na «poet» (sast bain, char Peider)
el in las rimas sias das-cha masdar:
ôts ideals, fluors, vin e . . . chaschöl veider.

E scha tschertünas quaintant nomnan
«POESIA»
(cha'l diavel porta!) es quai cuolpa sia?

La figlia da l'ustera

Eu am fermet, vers l'ura vespertina,
in ün'ustarietta our d'cità,
crias e fluors ornaivan la stüvina,
bun eira'l vin, in chasa sves pressà.

«Che 'vess'la pront?» dumand a la giuvnetta,
«mo pront, pudess servir be cun rost frai»
«ün plüch salata pro, eir ch'ella metta
i lura ch'ell'as tschaint'ün pa sper mai.»

(Quai es curius, mo quella tualetta,
poss dir, m'plaschet adün'in möd spezial:
ün simpel vesti nair a vita stretta
e suravi ün candid alb scussal.)

La giunfra spert servit, intant quintaiv'la
 da jerts, da fluors, lura'l discuors crodet
 sün cudeschs id autuors, plüs cognoschaiv'la.
 i perfin ailch da Heine ella'm lejet.

co cha la vusch tremblai'v'e l'ögl glüschiva;
 lejand da quel povret da Kevlaar!...
 üna püra dutschezz'in cour sentiva
 e sainza'm mover eu staid'a tadlar... .

... staid'a tadlar — cur sü stet mi'ustera,
 dal candid alb scussal i dal prus ögl,
 am dumandand cun sa bandusa tschera:
 «Giavüsch'El fors'amo ün zich chaschöl?»

Seguond . . .

Cur pro seis bels neclêrs
 vez a ma Mengia,
 eir schi'd es lavurdi,
 paress Dumengia.

Cur ch'ella vain, dascus,
 nan da la senda,
 am par'eir schi'd es not
 cha'l sulai splenda.

Mo cur sa tanta vez,
 am par'adüna,
 eir d'cler e bel mezdi,
 da vair la glüna.

Libertà

(dals temps avant il 48.)

Eu sun ün liber Svizer id am la libertà,
però fin hoz da quella be pac n'ha profità;
sun stat a chà, sun stat pel muond,
per tuot n'ha fat be per cumond.

Eu vaiv'ün grit surmaister
chi daiva blers chastis,
bravs plüchs e tridas notas,
no deiran tuots stramids,
el pretendaiva cul bastun
dad ans muossar l'educaziun.

A chasa la madrastra
am faiva rupettar,
cun cumischiuns, servezzans.
dret mà nu gniv'a far.

I lura deir'eir meis frar grand
chi vaiv'adün'el il cumand.

Davo get in Italia ad imprendder da droghier,
meis sar patrùn quel deira ün hom dal puogn da fier.
Güst bler imprais pro el nun ha,
sch'eir schlops surgnit in quantità.

Cur ch'eu tuornet a chasa am fettan maridar,
mo nö'quella ch'eu laiva — quai füt ün trid afar!
Id es stat propi ün destin fatal
d'avair per duonn'ün caporal.

Letta da tuot respira cur cha sun militar;
il «drill» es dür, mo lura in pasch as poja star.
La saira chant, sco'n brav sudà,
infin cha bod am manca'l flà:

«Eu sun ün liber Svizer id am la libertà!»

In dubi

Davo blers ans darché chattet
 ün bös-ch, ingio vaiv'intaglià
 cun bain pac art mo grand dalet
 ün nom — quel nom nun es plü qua.
 Il temp ch'inexorabel passa
 tuot ils algords ins-chür'o chassa...

Il nom ch'eu vaiva intaglià,
 Parvardadiou, eu plü nu sà —
 Deira quel: Uorschla, Barbla, Tina?
 Betta, Madlaina o Chatrina?

Per la Lia Rumantscha

«Rumantschs vulains restar!»
 cun forz'id ardimaint
 nos pled vlains cunservar,
 quist es nos güramaint.
 Ladins e Sursilvans
 da cour ans dain ils mans,
 insembel 'lains gürar:
 «Rumantschs vulains restar!»

Güramaint a la bandera

Imitaziun dal franzés

Pro'ls munts da nossa patri'alpina
s'inspira il republican;
el s'arma da sa carabina,
lur'as santa'l vair suveran.

Sco sün il Rütli 'ls baps gürettan
da cussalvar la libertà,
usché lur figls hoz impromettan
da custodir il bain jertà.

Da l'ôt ans guarda la bandera,
noss'alba crusch sün fuond d'purpur.
nus t'salüdain cun leida tschera
simbol da forz'e dad onur.

Vivaint friun proteger 't laina
cunter superbis aggressurs,
Morgarten! Sempach! Chalavaina!
Trombas sunai! Battai tamburs!

Sün il signal la truppa spetta,
cun l'arm'in man e'l fier glüschaint,
qua clêra squilla la trumbetta
vain clamand al solenn güramaint:

«Plütöst la mort co tirannia!»
scha nos pajais vain imnatschà,
ils giuvens figls d'la veglia lia
defendaran lur libertà.

Fingià pisserà

A sia giuvna duonna dschet Maschel Valentin,
 bler da sperar nun esa, eu vez chi va a fin,
 perquai't vögl dar uoss'ün cussagl:
 sch'eu mour, schi spusa nos famagl.
 Main greiv am füss laschar il muond,
 saviand ch'in buns mans es nos fuond.
 Per tai füss greiv restar suletta,
 piglia'l famagl, quai sarà letta.
 La duonna dschet trand ün suspür:
 «Lascha'ls pissêrs, tuorn'a durmir,
 e guarda da nu't agitar,
 a tuot il rest 'lain nus pensar.

Advocats

A Cuoira in d'ün restorant,
 gnit aint ün rustic viandant:
 ün vegl pauret cun seis bastun,
 chi as mettet in d'ün chantun.
 Be pac dalöntschi eiran tschantads
 quatter giuvnischems advocats,
 Quels ün spasset vulettan far
 e cumanzettan a quintar:
 chi's trattarà'l prossem inviern
 la causa: «Tschêl cunter infiern».
 Ün grand process, ailch colossal,
 sco mà's vezet in tribunal.
 Davo avair bler discutà
 e paragrafs a sfrach cità,
 vers il pauret els as volvettan
 e seis parair al dumperettan.
 Il paur als dschet: Mo quai es clêr,
 e per incler nu voula bler:
 la büs-cha cuorta'l tschêl trarà,
 parchè quel mà nu chattarà

ingün legal chi piglia sü
 causa cunter lur nair inimi.
 Quai ais per mai indubitabel:
 ils advocats sun tuots dal diavel!

L'hom da Tschlin in paradis

Ün hom da Tschlin s'vaiv'insömgià,
 ch'el füss al Eden transportà,
 (nimi'al Eden-restorant,
 lö elegant — café chantant)
 mo propch'al Eden — paradis,
 sco cha quel deir'in seis prüms dis,
 cur Adam siand amo sulet
 vivaiva bain ed inandret.
 La chavra jaiva cul liun,
 la grass'umblana cul girun,
 tuot la cuttür'üna bellezza,
 cun bos-cha, sco cha plü nu's vezza.
 L'Eden ourdvard ad el plaschaiva
 e d'as fermar là s'impissaiva,
 mo qua vezet nos patriot
 vi d'ün mailêr ün schnat «Verbot!»
 «Na,» dschet el, «propch'ün paradis,
 nun es quai schi dà bös-chs proibids,
 neir mattas, ne tabac, ne vin...
 Na, na, meis chars, eu tuorn sü Tschlin!»

Fös d'stram

Sül prüm s'as ria e's tizcha,
 lur'vain üna branclada —
 id ün bel di ün's lascha,
 minchün va per sa strada.

Ils infants tirolais in Engiadina

L'aivla sgrischusa chi duos piccals ha,
sün lur binderas vaivna pitürà;
cun quel emblem da rabgi'e da rapina,
gnit Baldirun a sdrüer l'Engiadina.

Ün oter tröp vain hoz sü dal Tirol,
ma brich cun tscheras d'ödi e dad invol;
quai sun infants, povrets ed amalads,
ajüd tscherchand in noss comüns prüvads.

E bain! — eir sch'eschat figls d'antics brigants:
Bainvgnüds in nossa val! Bainvgnüds infants!
Usché ans vendichain dal Baldirun,
la vendetta plü nöbl'es il perdun!

Dals „Algords“ da Chasper Bardola

(Annalas 1922)

Quai deira dals temps da Napoliun,
foresta sudada eira gnüd'in Grischun,
usché succedetta cha eir sü Vnà
ün tröp da croats eir'inquartierà.

Ün di gnit ün paür pro'l tenent cumandant
e cunter la truppa portet el grev plant:
cha l'hajan ün'ura d'parai ingolà —
il cumandant dschet: «Quai sto gnir provà.»

«Eir oter as manca?» — «Na, oter ingotta!»
«Co» dschet l'uffizial, «han laschè sü la gotta?
mo lura's poss dir, ch'ün dals meis nun es stat,
eir quella pigliaiva'l, sch'el deira croat!»

La rondolina da Sent

La chattet bain il lö, la rondolina,
mo seis vegl gniou nun ha'lla plü chattà,
la chasa es ardütt'üna ruina,
ailch mür be rest'amo, s-chür, fümantà.

La rondolina svoula desperada,
 ella darché il gniou voul fabrichar
 (il gniou prüvâ ingio cha ell'es nada)
 e seis fatschögn la glioud sta a guardar.

Seis svouls guardand, sainta plü d'ün povret
 plü greiv amo ch'eir el es sainza tet...
 mo ell'in seis fatschögn para sco dir:

«Fains spert! Nun perdains temp! Reconstruir!

(Il soget as basescha sün realtà e precisamaing
 sül retuorn da las rondolinas in chasa da
 Prof. Chasper Pult, davo il fö dal 1921.)

Chastlans i hoteliers

da temps passads.

Da plü böd deiran grits chastlans
 avdand in lur chastels,
 mo hozindi vains hoteliers
 chi nu sun main crudels.
 Ils grits chastlans quels gnivan jo
 spogliand ils viandants,
 ils hoteliers spettan pazchaints
 chi'ls croudand aint ils mans.
 Usche cha bler nu s'ha müdà:
 «Il viandant sto gnir spoglià!»

Mal privlus

Ad Innsbruck visitet ün general
 il militar grand ospital;
 pro mincha let el as fermaiva
 e plain d'premura s'infuormaiva:
 quai chi mankess. — Ad ün sudà
 siand dal typhus amalà,
 dschet el: «Tü stoust star bain attent,
 perché quai es ün mal tremend,
 I's moura o's rest'instupidi —
 Eu sà, perché eir eu l'ha gnü.»

Il prisol

Uoi schi, charas mattans, pür am crajai,
 eu sun bain gnüda vegli'ed invlüduossa
 mo da quel di m'aljord sco chi füss uossa!
 Meis bun barmör — il Segner l'haj'in gloria! —
 d'eira cun mai, no gnivan da la faira;
 El tгнаiva ün prisol e'l sach cun paira,
 eu duas s-charnütschs cun zücher e zicoria.
 Qua güst cha d'eirans per la punt passar,
 gnit da Danuder nan ün böff tremend
 i vez — as impissai be che spavent! —
 meis hom surour la punt il En crodar....
 Mo schi... quai deira dal tschinquantinouv,
 id eir'ün bel prisol! cotschen! resch nouv!

A Chasper Bardola

(I occasiun da seis 87vel anniversari)

„Eu vegn semnand qui ogni tant ün
 pèr nuscheigls . . . “

C. Bardola

Sün champs divers hast fidelmaing ouvrà:
 a giuven tröp muossettast tü la senda
 ed in quels cours amur hast implantà
 per quai chi degna pür la vita renda.

per nöbels ideals da libertà.

Da grischas tuors, ingio l'efeu as stenda,
 cun retic vers hast tü rievochà
 da «Donna Lupa» l'epica legenda.

Da nos «folklore» est stat il pionier
 i chürast, hoz amò, vegl giardinier,
 dal spiert grischun la venerabla planta.

Giuven restet teis cour, serain teis ögl —
 possast usché sfidar eir «ils novanta» ...
 A tia sandà, Nestor, doz il majöl!

Rösa sulvada

a Jon Guidon

Passaiva, sainza dar bler bada
 dasper'ad ün röser sulvada;
 quel porta fluors d'fina savur,
 d'ün bel rösin zarta culur.
 Ün di ch'eu speravi passet
 da clejer üna'm gnit dalet,
 mo cur cha quella clejer laiva
 ajüzza spina am sgrafflaiva,
 e guots d'sang vaiv'eu sül man dret.
 Sco fat aposta, gnir vezet
 blond'e seriusa, ma suvrina.
 Eu la clamet: Vé nan, Rosina,
 guarda meis man -- eu sun feri,
 vé nan ün zich e lia sü.
 Mo quella disch tuot gritantada:
 «Pür va meis char, va per ta strada
 e lascha star la fluor sulvada.»
 Eu pel scussal tratgnair la let,
 mo ella spert davent mütschet.
 Plü tard, quai deira in Favrer.
 darché'ns chattettna pro'l röser
 e là, chi sà co chi'd es i?
 la chazzra matta dschet da schi.
 Morala: Spess l'uman destin,
 d'ün fil dependa o d'ün spin.
 Scha nu füss statta quella spina
 nu vess eu uoss'a ma Rosina,
 la spusa mia tant amada,
 graziusa sco rösa sulvada.

Maschel Din

(dal tudais-ch)

Maschel Din vulaiva pasar seis puschlin,
 mo quai deira propch'ün schaschin.
 Il salvonur ferm as dostaiva
 i da la paisa gio's büttaiva,
 tant cha'l mastral per gnir a fin
 stovet sün bratsch tour il puschlin.
 Ils duas insembel as paset,
 lura davo Sar Din sulet.
 Novantitrais kils il puschlin
 id oter tant precis, Sar Din.
 Sa duonna dschet: «Novantitrais,
 per ün puschlin es ün bel pais!»

Disgusts

Dad esser disgustà dal muond,
 disch nos Sar Daniel;
 eu crai però cha eir il muond
 es disgustà dad el.

Grand'es la forza da l'or; plü granda dal spiert la pussanza;
 mo plü co spiert e co l'or vaglia dal cour la buntà.

Il rai

Seguond Trilussa

Il rai, incejast, nun es grit tiran
 sco da plü bod al temp medioeval,
 mo hom stên a la buna, gioviai,
 chi tschercha da regnar sainza dar dan.
 Pigliain jüst quel d'Italia. — Per Büman
 artschaival'l prunas d'glioud al Quirinal,
 e'l di davo poust lejer sül giornal
 quai ch'el, il rai, ha dit a quels chi van.
 L'ultima jad'ha'l dit ad ün deputà:
 «Adüna frisch?» — «Eh!» dschet quel: «Maestà,
 da sterz'innan am saint stên rafredà.»
 Sün quai dschet il sovran: «Früts da saschun!»
 A nus quist nu paress degn da manzun,
 mo'l collegi quai fet grand'impreschiun.

Bandera Grischuna.

Da banderas n'ha viss bleras:
 cotschnas, blauas, s-chüras, cleras,
 ma istess la plü bell'ais
 quell'amo da meis pajais:
Grischa, sco grippa da noss munts,
Alba, sco naiv chi curuna lur frunts,
Blaua, sco'l tschêl chi immens ils curuna.
 Viva Tü saimper, bandera grischuna!

Co vaja?

Id eir'üna blonda prinzessa,
 ün grisch rai vaiva quella spusà,
 id eir'a la cuort eir ün pagi....
 (Ohà! eu fermar am poss quà,
 il lectur sà fingià co chi vâ.)

Dad infallibel esa pro'ls papists be ün,
 mo infallibels' crajan bod tuots in nos comün.

Decider nu's savaiva'l ne per Na, ne per Schi,
 uschea sün sa zedla Barba Giöri scrivet: NI.

Scha raps hast pers nu't desperar.
perfin l'onur as po refar,
mo cura cha'l curadschi es i
füss letta d'esser sepuli.

Plü dad ün ché gnit aint sfrachà,
in nom d'güstia e charità.

Parlamaintarisse

(Seguond P. Schumacher)

La tschanca e la dretta
s'battan cun cunvinziun,
per la charn pierch la dretta,
la tschanca, pel dschambun.

Cunter nos prinzi che avais?
El voul be'l bain da nos pajais.
Ch'el voul nos bain savains, però,
no tgnessan quel plü jent per no!

Seguond Schiller

Da tia virtüd stragranda
nu't stoust tgnair massa bun,
forsa t'es be mancada
propizia occasiun.

Champagna toscana

Di da splendor! Intant cha neiv e glatscha
val d'En cuvernan, quà da l'Arno a l'ur,
bös-chs da mandlas e persics sun in flur.
D'ün bös-ch a tschel la vigna as allatscha
e'n lungas sriblas, êra strusch ad êra,
as stenda'l fertil plan sco jert immens.
Il fuond sta la collina blaua, clêra —
Quader stupend! mo pür istess eu pens,
l'alba scribla guardand da l'Apennin,
cun viva bram'a meis pajais alpin.

Chi quai?

El es poet e president,
 cheu da comün e latüent,
 disegnatur e redactur,
 eir editur e trubadur.
 El ha chantà las sfranzinellas,
 mo uossa ama'l plü forellas.
 Eir bain managial il schluppet
 chi paress bod ün Jon Marchet.
 Tant ch'eu'm dumand: Es quai ün Men?
 o nö, plütöst ün FENOMEN?

Cha'l rich bankier Heine ha existi,
 as sà be causa seis chüz neiv Andri.

Sfüfflas

Dand ledsch'a quai chi quintan
 poets pitschens e grands,
 paressa bod chi füssan
 terribels Dons Juans.
 Impé quai es glioud prusa
 bler plü co quai chi's craja
 parché il chan chi morda
 nun es mà quel chi sbraja.

Retuorn

Via Danuder:

Quel di vegls bös-chs voss cheus squassaivat
invi — innan cur sun parti —
mo hoz ch'eu tuorn, tschögnar paraivat
sco per dir: «Vé!» — sco per dir: «Schi!»

Via Bernina:

...mo cur ch'el riva'l patriot
sper a seis munts natalis,
il prüm salüd es ün «Verbot»
tudais-ch sün pösts e pals!
Per tuot be estras inscripziuns,
d'inrar alch in ladin,
Però sperain sün temps plü buns...
«Fräulein, noch ein quintin!»

Üna cumischiun da Dunanda Barbla

Schi fat, Sar neiv, il bain da consegnar
quist pêr da stinfs, a Vnescha, a meis Ruet,
L'adresa? ... La manzun? ... mo propch'indret,
jüst uossa nu savess da'm algordar;
mo vo'l chattaivat sgür sainza fadia,
be dasper'la baselgia es la buttia.

(La dunanda nun savaiva ch'a Vnescha esa var 100 baselgias.)

«Fidela't rest!» la matta dschet
i fet duos nufs il fazölet.

Vai let Duonn'Onna? O Deis, o dalur!
un boc sajettet ün redactur!

Currigir ils difets umans, voul l'idealist,
impé quels a sfrüttar, tira'l materialist.

Ambiziun id avarizcha,
o che trista amicizia!
Avarizch'id ambiziun,
che sgrischaivla uniun!

Scha voust restar sulet, schi leja in cumpagnia
la plü rezainta tia poesia;
tü vezzarast co plan a plan
our da la puolvra tuots as fan.

Ün advocat dschet ad ün seis ami:
sast ch'el saja impromiss, colleg'Andri?
«Ch'el saja impromiss, avaiva eir eu dudi,
però amo nu saja cunter chi?»

**Per A. S.
mia proabiadina.**

Id eira sterz'ün di stên chod,
perquai sun i eu aint il god,
suot ün grand bö-sch am sun tschantà
e meis «toscan» n'ha impizzà.
Quai d'eira propch'ün star stupend!
Be minchatant, portà dal vent,
s'dudiva ün «din-don, din-dan».
clingiar dad ün klokêr luntan.
Zopads i'l verd utschlins chantaivan
ed ils muglins intuorn sgolaivan...

Qua, jüsta m'impissand sün tai
 schi pigliet oura meis rasplai;
 ailch rimas vessa vogliü far
 mo be subit stovet laschar.

«Perché?»

Perché nu's po far poesias
 sezand imez a las furmias.

Morala:

Guardai bain pro ant co far vers,
 da nu's tschantar sün furmiers!

Collalto, Avuost 1930

La barcha da la poesia,
 schi manca'l vent, l'inspiraziun,
 va inavant be cun fadia.
 Spetar as sto il mumaint bun —
 al Pegasus nu's po dir: «Hü!»
 be cur ch'el voul, l'armaint sta sü.

Scha dal puonch humoristic
 il muond nun as sà tour,
 es quai ün muond filister
 chi fa gnir mal al cour.

Tü dist: plü bé deir'üna jä,
 plü blau il tschêl, plü verd il præ,
 cha plü savur vaivan las fluors,
 eir bler plü vivas las culuors.
 Cha las mattans deiran plü bellas,
 e plü fidelas las fantschellas,
 ils bals deiran blerun plü flots
 («hopsers» s'ballaiva nö «Fox-trots»)
 e nun as vaiva tant srantuns,
 dad autos, motos, gramofuns;
 insomma tuot deira plü bun,
 tant il Vuclina co'l dschambun. —
 Eu raspondet «Mo, char cumpar,
 i nun as sto exagerar,
 in part hast bain radschun, però
 ch'eschan gnüds vegls, refletter s'sto:
 tuot füess plü be, tuot jess plü bain,
 scha vessans tschinquant'ans da main!»

La forskina simbolica

Davo ch'eu vaiva fabrichà
 rimas in granda quantità,
 (eu sün ün banc am deira miss)
 las relejand restet tuot schmiss.
 L'ami Linard sün quai rivet
 id our da man ils fögls pigliet.
 Intant cha el attent lejaiva,
 eu malpazchaint intuorn guardaiva.
 Qua vez tanter la glera fina,
 ailch a glüschir: üna forskina.
 Quella muosset al vegl ami
 chi la guardet tuot instupi.
 «Puchà!» dschet qua pluoder Linard
 «o chara forskina, tü vainst massa tard!»

Cumgià

Gugent vess fat ailch «comme il faut»
 ma nö'adüna Chasper po.